

**Postępowania
w sprawach dotyczących
zagrożenia szkodą
w środowisku oraz szkód
w środowisku**

**Kancelaria Radców Prawnych „CIC”
Danuta Pikor, Michał Behnke Sp.p.
Gdynia**

IDEA USTAWY O SZKODACH
POJĘCIE SZKODY W ŚRODOWISKU

USTAWA
z dnia 13 kwietnia 2007 r.
o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie
Dz.U.2007.75.493

Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia **dyrektywy 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu (Dz. Urz. UE L 143/56 z 30.04.2004, str. 56; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 8, str. 357).**

Directive 2004/35/CE of the European Parliament and of the Council of 21 April 2004 on environmental liability with regard to the **prevention and remedying of environmental damage.**

remedy

n. the means to achieve justice in any matter in which legal rights are involved [Law.com Dictionary]

- **Zgodne z prawem korzystanie ze środowiska**

- **opłaty za korzystanie ze środowiska**
- **udział w kosztach utrzymania stanu środowiska lub urządzeń proporcjonalnie do uzyskiwanych korzyści**

- **Bezprawne korzystanie ze środowiska**

- **odpowiedzialność prawna**

STANDARDY EMISYJNE I JAKOŚCI ŚRODOWISKA

= granica dozwolonego korzystania ze środowiska w aspekcie bezpieczeństwa

POZWOLENIA NA WPROWADZANIE SUBSTANCJI LUB ENERGII DO ŚRODOWISKA

= zgoda na korzystanie ze środowiska jako dobra wspólnego

= prawo do pomniejszania wartości elementów przyrodniczych („chcącemu nie dzieje się krzywda”)

= obowiązek zapłaty „ceny” (opłaty za korzystanie ze środowiska),

= obowiązek racjonalnego korzystania (ochrona środowiska, zapobieganie zagrożeniom)

= obowiązek naprawy szkód powstałych w związku z normalnym korzystaniem

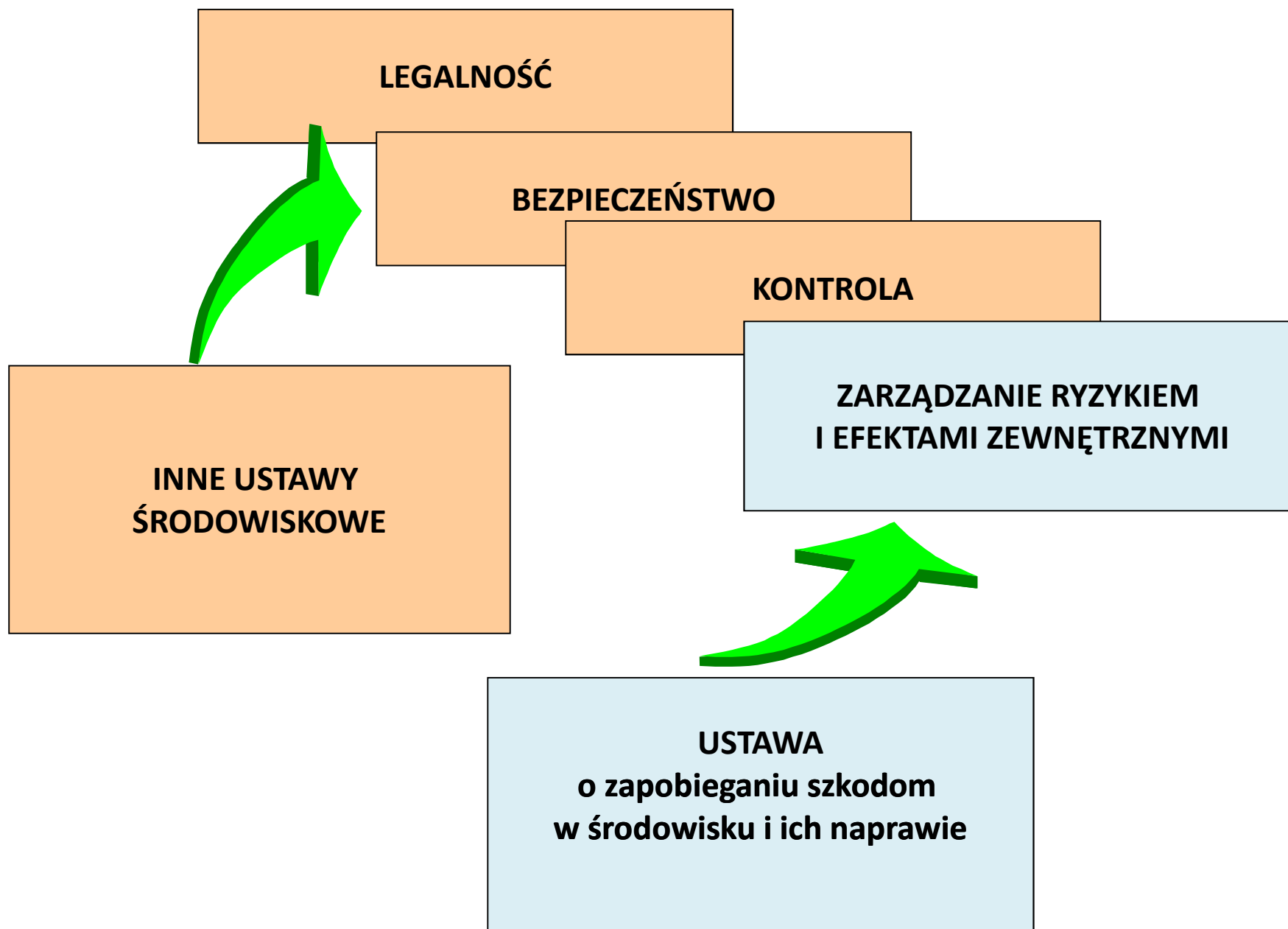
Art. 323. 1. POŚ Każdy, komu przez **bezprawne oddziaływanie na środowisko** bezpośrednio **zagroża szkoda lub została mu wyrządzona szkoda**, może żądać od podmiotu odpowiedzialnego za to zagrożenie lub naruszenie przywrócenia stanu zgodnego z prawem i podjęcia środków zapobiegawczych, w szczególności przez zamontowanie instalacji lub urządzeń zabezpieczających przed zagrożeniem lub naruszeniem; w razie gdy jest to niemożliwe lub nadmiernie utrudnione, może on żądać zaprzestania działalności powodującej to zagrożenie lub naruszenie.

2. Jeżeli zagrożenie lub naruszenie dotyczy środowiska jako dobra wspólnego, z roszczeniem, o którym mowa w ust. 1, może wystąpić Skarb Państwa, jednostka samorządu terytorialnego, a także organizacja ekologiczna.

Roszczenia
Państwa
w odniesieniu
do szkód
cywilnych

tylko w
stosunku
działań
bezprawnych

tylko w
stosunku do
środowiska
jako dobra
wspólnego

Dyrektywa 2004/35/WE

Zapobieganie i zaradzanie szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu powinno być realizowane poprzez popieranie reguły „zanieczyszczający płaci”, wskazanej w Traktacie, oraz zgodnie z zasadą stałego rozwoju.

Niniejsza dyrektywa powinna zatem opierać się na naczelnej zasadzie, w myśl której podmiot gospodarczy wyrządzający przez swoją działalność szkody w środowisku naturalnym lub powodujący bezpośrednio zagrożenie wystąpieniem takich szkód pozostaje finansowo za nie odpowiedzialny, w celu nakłonienia podmiotów gospodarczych do przyjęcia środków i opracowywania praktyk minimalizujących ryzyko wyrządzenia szkód środowisku naturalnemu oraz ograniczenia w ten sposób możliwości poniesienia finansowej odpowiedzialności za nie.

USTAWA O SZKODACH

Wyróżniki szkody w środowisku

- podmiot korzystający ze środowiska
- działalność stwarzającą ryzyko szkody w środowisku
- działalność prowadząca do zawinionego uszczerbku w gatunkach chronionych lub chronionych siedliskach przyrodniczych
- negatywna, mierzalna zmiana stanu lub funkcji elementów przyrodniczych, oceniona w stosunku do stanu początkowego
- znaczący negatywny wpływ lub zanieczyszczenie
- działania naprawcze

Szkoda wg Kodeksu cywilnego

- **brak definicji legalnej**
- **uszczerbek, który następuje w sferze interesów, zwłaszcza majątkowych, określonego podmiotu**
  - **majątkowy lub niemajątkowy (krzywda)**
  - **na mieniu lub na osobie (konsekwencja naruszenia dóbr osobistych)**

**Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z dnia 21 kwietnia 2005 r.**

I ACa 140/2005

I ACz 132/2005

OSA 2007/2 str. 86

Szkodą jest wszelki uszczerbek dotyczący osobę bez prawnego uzasadnienia, wyrażający się w różnicy pomiędzy stanem majątku poszkodowanego, jaki istniał i mógłby w normalnej kolei rzeczy istnieć, wytworzyć się, a stanem, jaki powstał skutkiem zdarzenia wywołującego zmianę. Ogólnie rzecz ujmując, jest to uszczerbek, który następuje w majątku uprawnionego. Szkada może przejawiać się w dwóch postaciach, tzw. szkody rzeczywistej, jak i utraconych korzyści (art. 361 § 2 kc).

Szkoda wg Kodeksu cywilnego

Mierniki wartości szkody

- **Wartość rynkowa**
(cena, jaką dobro przedstawia dla wszystkich)
- **Wartość szczególna**
(wartość dla poszkodowanego ze względu na szczególny sposób użycia danego dobra)
- **Wartość z upodobania** (emocjonalna)

Szkoda wg Kodeksu cywilnego

Art. 363. § 1. Naprawienie szkody powinno nastąpić, według wyboru poszkodowanego, bądź

⇒ przez przywrócenie stanu poprzedniego [restytucja], bądź

⇒ przez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej.

Jednakże gdyby przywrócenie stanu poprzedniego było niemożliwe albo gdyby pociągało za sobą dla zobowiązanego nadmierne trudności lub koszty, roszczenie poszkodowanego ogranicza się do świadczenia w pieniądzu.

§ 2. Jeżeli naprawienie szkody ma nastąpić w pieniądzu, wysokość odszkodowania powinna być ustalona według cen z daty ustalenia odszkodowania, chyba że szczególne okoliczności wymagają przyjęcia za podstawę cen istniejących w innej chwili.

stan początkowy - stan i funkcje środowiska oraz poszczególnych elementów przyrodniczych przed wystąpieniem szkody w środowisku, oszacowane na podstawie dostępnych informacji; w przypadku szkody w powierzchni ziemi - stan zgodny ze standardami jakości gleby i ziemi w rozumieniu POŚ

Szkoda w środowisku

negatywna, mierzalna zmiana stanu lub funkcji elementów przyrodniczych, oceniona w stosunku do stanu początkowego

Środowisko (POŚ) - ogół elementów przyrodniczych, w tym także przekształconych w wyniku działalności człowieka, a w szczególności powierzchnia ziemi, kopaliny, wody, powietrze, krajobraz, klimat oraz pozostałe elementy różnorodności biologicznej (...)

funkcje elementów przyrodniczych - przydatność gatunków chronionych, chronionych siedlisk przyrodniczych, wody lub powierzchni ziemi dla innych elementów przyrodniczych lub ludzi;

„Szkoda ekologiczna”

- **Szkoda w środowisku może wykraczać poza wymiar majątkowy, jej przedmiotem może być bowiem wyłącznie naruszenie stanu środowiska, jak i pełnionych przez niego funkcji.**
- **Chodzi więc o naruszenie stanu homeostazy ekosystemu lub jego części albo pogłębienie degradacji ekosystemu lub jego części przez spowodowanie zmian w biocenozie (ogół organizmów występujących na danym obszarze powiązanych ze sobą w jedną całość różnymi zależnościami) lub biotopie (nieożywione elementy tego obszaru, a więc: podłoże, woda, powietrze (środowisko zewnętrzne)).**

Dyrektywa 2004/35/WE

Niniejsza dyrektywa nie ma zastosowania w przypadku szkody osobistej, szkody wyrządzonej na mieniu prywatnym lub strat gospodarczych i nie narusza żadnych praw dotyczących tego typu szkód.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ CYWILNOPRAWNA

wnioski

szkoda w rozumieniu prawa cywilnego jest

- zachowaniem bezprawnym lub naruszającym warunki kontraktu,
- zaś korzystanie z rzeczy na podstawie i w granicach służącego tytułu prawnego, do zużycia tej rzeczy włącznie, nie rodzi obowiązku odszkodowawczego.

obowiązek naprawienia szkód w środowisku jest

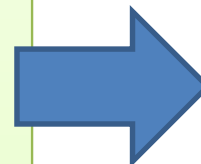
- samą konsekwencją prowadzenia działalności stwarzającej ryzyko szkody w środowisku prowadzonej przez podmiot korzystający ze środowiska, bez względu na to, czy jest ona prowadzona nielegalnie, czy też na podstawie i w granicach decyzji lub uprawnienia przyznanego w innym trybie.
- konsekwencją zawinionego spowodowania szkody w chronionych gatunkach lub siedliskach, wywołanej działalnością podmiotu korzystającego ze środowiska

**PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE
WEDŁUG USTAWY O SZKODACH**

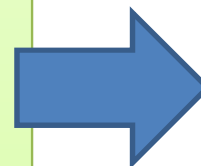
- 1) przedsiębiorca w rozumieniu ustawy o swobodzie działalności gospodarczej
- 2) osoby prowadzące działalność wytwórczą w rolnictwie w zakresie upraw rolnych, chowu lub hodowli zwierząt, ogrodnictwa, warzywnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego
- 3) osoby wykonujące zawód medyczny w ramach indywidualnej praktyki lub indywidualnej specjalistycznej praktyki,
- 4) jednostka organizacyjna niebędąca przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy o swobodzie działalności gospodarczej,
- 5) osoba fizyczna niebędąca podmiotem wg pkt 1, korzystająca ze środowiska w zakresie, w jakim korzystanie ze środowiska wymaga pozwolenia;

Wg art.3 pkt 20 POŚ

PODMIOT KORZYSTAJĄCY ZE ŚRODOWISKA

Prowadzący działalność stwarzającą ryzyko szkody w środowisku wg art.3

Prowadzący inną działalność, która w sposób zawiniony prowadzi/doprowadziła do szkody w chronionych gatunkach lub siedliskach

Postaci winy

Zamiar bezpośredni – sprawca chce popełnić czyn zabroniony ma świadomość i wolę realizacji jego ustawowych znamion

Zamiar ewentualny - sprawca przewiduje możliwość popełnienia przestępstwa i godzi się na to

Lekkomyślność - sprawca przewiduje możliwość popełnienia czynu zabronionego, ale bezpodstawnie przypuszcza, że popełnienia tego czynu uniknie, świadomie łamiąc zasady ostrożności

Niedbalstwo – sprawca nie przewiduje on możliwości dokonania czynu zabronionego, mimo że względu na przymioty sprawcy oraz okoliczności powinien był tak przewidywać.

**WINA
UMYŚLNA**

**WINA
NIEUMYŚLNA**

Osoba fizyczna nie będąca podmiotem korzystającym ze środowiska

Art. 12.

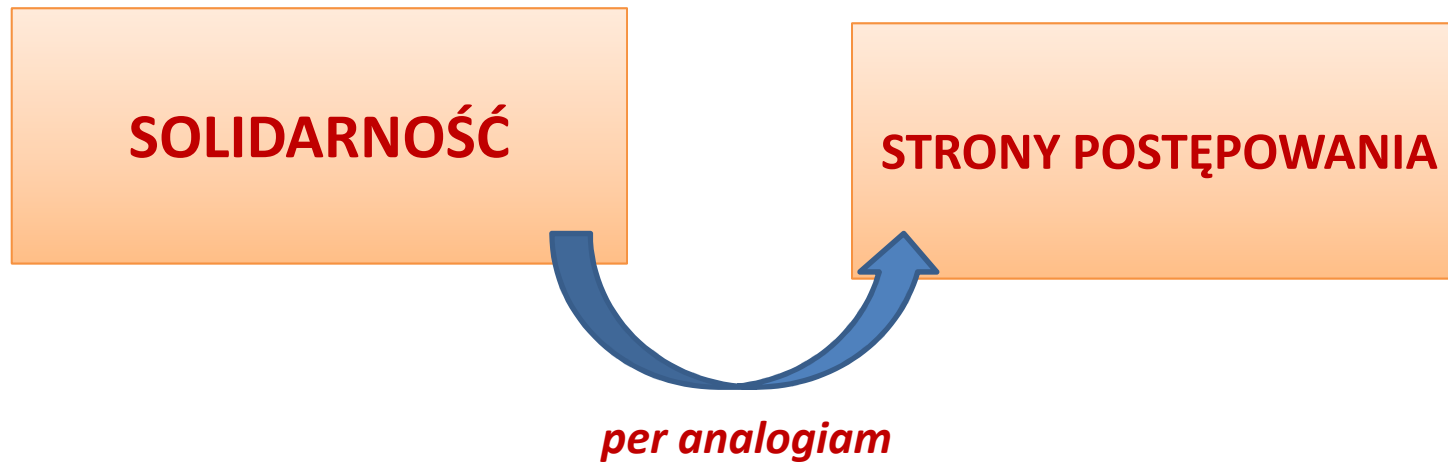
2. Jeżeli bezpośrednio zagrożenie szkodą w środowisku lub szkoda w środowisku zostały spowodowane za zgodą lub wiedzą władającego powierzchnią ziemi, jest on obowiązany do podejmowania działań zapobiegawczych i naprawczych solidarnie z podmiotem korzystającym ze środowiska, który je spowodował.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się, jeżeli władający powierzchnią ziemi niezwłocznie po uzyskaniu wiedzy o bezpośrednim zagrożeniu szkodą w środowisku lub szkodzie w środowisku dokonał zgłoszenia na podstawie art. 24.

⇒ **Władający
powierzchnią ziemi**
= właściciel albo
użytkownik wg
ewidencji gruntów
+
⇒ **który wie lub się
godzi**
+
⇒ **który nie dokonał
zgłoszenia w trybie
art.24**

Współsprawstwo

Art. 12. 1. Jeżeli bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku lub szkoda w środowisku zostały spowodowane przez więcej niż jeden podmiot korzystający ze środowiska, odpowiedzialność tych podmiotów za podejmowanie działań zapobiegawczych i naprawczych jest solidarna.

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego - Ośrodek Zamiejscowy w Lublinie
z dnia 19 maja 1999 r.
I SA/Lu 309/98

Okoliczność, że zasady solidarnej odpowiedzialności pozwalają organom podatkowym na egzekwowanie należnej opłaty skarbowej od jednej ze stron czynności cywilnoprawnej nie podważa wynikającej z art. 4 ust. 2 ustawy o opłacie skarbowej zasady, iż stronami postępowania w sprawie określenia należnej opłaty skarbowej są wszystkie strony tych czynności.

Odmienności względem Kpa

Art. 24. 1. Organ ochrony środowiska jest obowiązany przyjąć od każdego zgłoszenie o wystąpieniu bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku.

2. Jeżeli zagrożenie szkodą w środowisku lub szkoda w środowisku dotyczy środowiska jako dobra wspólnego, zgłoszenia, o którym mowa w ust. 1, może dokonać organ administracji publicznej albo organizacja ekologiczna.

....

6. Podmioty, o których mowa w ust. 2, które dokonały zgłoszenia, mają prawo uczestniczyć w postępowaniu na prawach strony.

7. Organ ochrony środowiska odmawia wszczęcia postępowania w drodze postanowienia, na które przysługuje zażalenie.

Art. 61. § 1. KPA Postępowanie administracyjne wszczyna się na żądanie strony lub z urzędu.

Art. 61. § 3. KPA Datą wszczęcia postępowania na żądanie strony jest dzień doręczenia żądania organowi administracji publicznej

Art. 63. § 1. Podania (żądania, wyjaśnienia, odwołania, zażalenia) .....

Art. 64 § 2. ....

zawiadomienie

Komentatorzy:
analogia do
podań

Art.24. 5. Organ ochrony środowiska, uznając za uzasadnione zgłoszenie, o którym mowa w ust. 1 i 2, postanawia o wszczęciu (= z urzędu) postępowania w sprawie wydania decyzji, o której mowa w art. 15 ust. 1, ...

7. Organ ochrony środowiska odmawia wszczęcia (= zawiadomienie nie wszczyna) postępowania w drodze postanowienia, na które przysługuje zażalenie.

Zgłoszenia bezpośredniego zagrożenia – a skargi wg Kpa

- Art. 24. 1. Organ ochrony środowiska jest obowiązany przyjąć od każdego **zgłoszenie o wystąpieniu bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku.**

- Art. 227. KPA Przedmiotem skargi może być w szczególności zaniechanie lub nienależyte wykonywanie zadań przez właściwe organy albo przez ich pracowników, **naruszenie praworządności lub interesów skarżących**, a także przewlekłe lub biurokratyczne załatwianie spraw.

**ZAKRES STOSOWANIA
I
ZAGADNIENIA
INTERTEMPORALNE**

Zakres stosowania ustawy o szkodach

Art. 4. Przepisów ustawy nie stosuje się:

- 1) jeżeli od emisji lub zdarzenia, które spowodowały bezpośrednio zagrożenie szkodą w środowisku lub szkodę w środowisku, upłynęło **więcej niż 30 lat**;**
- 2) jeżeli bezpośrednio zagrożenie szkodą w środowisku lub szkoda w środowisku zostały spowodowane przez:**
  - a) **konflikt zbrojny**, działania wojenne, wojnę domową lub powstanie zbrojne,**
  - b) **katastrofę naturalną** w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej,**
  - c) działalność, której głównym celem jest obrona narodowa, bezpieczeństwo międzynarodowe lub której celem jest ochrona przed klęską żywiołową.**

Przed i po 30.04.2007

Art. 35. 1. Do bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub do szkody w środowisku,

- **które zaistniały przed dniem 30.04.2007 r. lub**
- **wynikały z działalności, która została zakończona przed dniem 30.04.2007 r.,**

stosuje się przepisy dotychczasowe => art.102 i 106 POŚ

2. Do szkód w środowisku dotyczących powierzchni ziemi wyrażonych przed dniem 30.04.2007 r. stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 32 [POŚ], w brzmieniu dotychczasowym, z tym że organem właściwym jest RDOŚ.

Odróżnić od „UJAWNIŁY SIĘ”

Czyn ciągły przed i po 30.04.2007

bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku - wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia szkody w środowisku w dającej się przewidzieć przyszłości;

szkoda w środowisku –
negatywna, mierzalna zmiana stanu lub funkcji elementów przyrodniczych, oceniona w stosunku do stanu początkowego, która została spowodowana bezpośrednio lub pośrednio przez działalność prowadzoną przez podmiot korzystający ze środowiska:

- a) w gatunkach chronionych lub chronionych siedliskach przyrodniczych, mającą znaczący negatywny wpływ na osiągnięcie lub utrzymanie właściwego stanu ochrony tych gatunków lub siedlisk przyrodniczych, (...)
- b) w wodach, mającą znaczący negatywny wpływ na stan ekologiczny, chemiczny lub ilościowy wód,

KIEDY OSIĄGNIĘTO?

Czy emisja trwała po 30.04.2007?

KOLIZJE Z INNYMI PROCEDURAMI

Główne czynności związane z działaniami naprawczymi lub zapobiegawczymi

- **Zgłoszenie** faktu, iż bezpośrednio zagrożenie szkodą w środowisku nie zostało zażegnane, mimo przeprowadzenia działań zapobiegawczych, lub wystąpiła szkoda w środowisku [art.11]
- **Decyzja** - uzgodnienie działań naprawczych [art. 13]
- **Decyzja** - nałożenie obowiązku przeprowadzenia działań zapobiegawczych lub naprawczych [art.15]
- **Decyzja** - określanie zakresu udostępnienia powierzchni ziemi przez władającego powierzchnią ziemi oraz zakres i sposób przeprowadzenia działań zapobiegawczych lub naprawczych [art. 17 w zw. z art. 16]
- **Zgłoszenie** wystąpienia bezpośredniego zagrożenia szkodą lub szkody w środowisku przez osobę trzecią [art.24]

Narzućenie monitoringu

- **Art. 20. 1. Na obszarze, na którym występuje bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku lub szkoda w środowisku, organ ochrony środowiska może, w drodze decyzji, nałożyć na podmiot korzystający ze środowiska prowadzący działalność stwarzającą ryzyko szkody w środowisku, która jest przyczyną bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku, obowiązek prowadzenia pomiarów zawartości substancji w glebie, ziemi lub wodzie lub monitoringu przyrodniczego różnorodności biologicznej i krajobrazowej.
(...)**

Narzućenie monitoringu

- **3. W decyzji, o której mowa w ust. 1, organ ochrony środowiska określa:**
  - 1) zakres pomiarów;**
  - 2) metodykę prowadzenia pomiarów;**
  - 3) termin i formę przedkładania wyników pomiarów organowi ochrony środowiska;**
  - 4) (...) - podział obowiązków między tymi podmiotami.**
- **4. Podmiot korzystający ze środowiska zapewnia wykonanie pomiarów, o których mowa w ust. 1, przez akredytowane laboratorium (...), w zakresie badań, do których wykonywania jest obowiązany.**

Kolizje rozstrzygane w ustawie

SZKODY W ŚRODOWISKU A:

- **szkody w wodach (art. 185.2 Prawa wodnego)**
- **rekultywacja gruntów rolnych i leśnych (art.22a ugrol)**
- **ograniczenie negatywnego oddziaływani na środowisko (art.15.4 ustawy szkodowej – w stos. do art. 362 POŚ)**

Kolizje nierozstrzygane w ustawie

SZKODY W ŚRODOWISKU A:

- **znaczące negatywne oddziaływania na obszar Natura 2000 (art.37 ust. o ochr. przyrody)**
- **nakaz usunięcia odpadów (art.34 ustawy o odpadach)**
- **ograniczenie negatywnego oddziaływani na środowisko (art. 362 i 363 POŚ)**
- **określenie wymagań w zakresie ochrony środowiska dotyczące eksploatacji instalacji, z której emisja nie wymaga pozwolenia (art.154 POŚ)**
- ...

Działania naprawcze a art.37 ustawy o ochronie przyrody

Art. 37. 1. Jeżeli działania mogące znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000 lub obszar znajdujący się na liście, o której mowa w art. 27 ust. 3 pkt 1, zostały podjęte bez uzyskania zezwolenia, o którym mowa w art. 34, lub decyzji, o której mowa w art. 35a (DŚU), regionalny dyrektor ochrony środowiska, a na obszarach morskich - dyrektor właściwego urzędu morskiego, nakazuje ich natychmiastowe wstrzymanie i podjęcie w wyznaczonym terminie niezbędnych czynności w celu przywrócenia poprzedniego stanu danego obszaru, jego części lub chronionych na nim gatunków.

USTAWA O OCHRONIE PRZYRODY

Art. 37 - obszary Natura 2000 wyznaczone lub ujęte na liście krajowej

USTAWA O SZKODACH

chronione siedliska przyrodnicze - rozumie się przez to:

- a) siedliska przyrodnicze objęte jedną z form ochrony przyrody w rozumieniu UOP lub podlegające ochronie na podstawie art. 33 ust. 2 tej ustawy (N2000),
- b) siedliska przyrodnicze należące do typów siedlisk określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 26 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- c) siedliska oraz miejsca rozrodu gatunków chronionych,
- d) miejsca lęgu, pierzenia i zimowania ptaków wędrownych oraz miejsca ich zatrzymywania się wzdłuż tras wędrówek;

gatunki chronione - rozumie się przez to:

- a) gatunki objęte ochroną w rozumieniu przepisów UOP
- b) gatunki ptaków wędrownych;

Art.37 UOP – ... na cele ochrony obszaru N2000

Art.3.1. ustawy OOŚ

17) **znaczące negatywne oddziaływanie na obszar Natura 2000**

- oddziaływanie na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności działania mogące:

a) pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub

b) wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub

c) pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

odwrócenie skutków indywidualnego działania

Ustawa o szkodach
Szkoda w gatunkach chronionych lub chronionych siedliskach przyrodniczych

mająca znaczący negatywny wpływ na osiągnięcie lub utrzymanie właściwego stanu ochrony tych gatunków lub siedlisk przyrodniczych, z tym że szkoda w gatunkach chronionych lub chronionych siedliskach przyrodniczych nie obejmuje uprzednio zidentyfikowanego negatywnego wpływu, wynikającego z działania podmiotu korzystającego ze środowiska zgodnie z art. 34 uop lub zgodnie z decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach

Działania długookresowe dotyczące reżimu ochrony

Art. 5. UOP Użyte w ustawie określenia oznaczają:

24) właściwy stan ochrony gatunku - sumę oddziaływań na gatunek, mogącą w dającej się przewidzieć przyszłości wpływać na rozmieszczenie i liczebność jego populacji na terenie kraju lub państw członkowskich Unii Europejskiej lub naturalnego zasięgu tego gatunku, przy której dane o dynamice liczebności populacji tego gatunku wskazują, że gatunek jest trwałym składnikiem właściwego dla niego siedliska, naturalny zasięg gatunku nie zmniejsza się ani nie ulegnie zmniejszeniu w dającej się przewidzieć przyszłości oraz odpowiednio duże siedlisko dla utrzymania się populacji tego gatunku istnieje i prawdopodobnie nadal będzie istniało;

25) właściwy stan ochrony siedliska przyrodniczego - sumę oddziaływań na siedlisko przyrodnicze i jego typowe gatunki, mogącą w dającej się przewidzieć przyszłości wpływać na naturalne rozmieszczenie, strukturę, funkcje lub przeżycie jego typowych gatunków na terenie kraju lub państw członkowskich Unii Europejskiej lub naturalnego zasięgu tego siedliska, przy której naturalny zasięg siedliska przyrodniczego i obszary zajęte przez to siedlisko w obrębie jego zasięgu nie zmieniają się lub zwiększają się, struktura i funkcje, które są konieczne do długotrwałego utrzymania się siedliska, istnieją i prawdopodobnie nadal będą istniały oraz typowe dla tego siedliska gatunki znajdują się we właściwym stanie ochrony;

Negatywne oddziaływanie - bezpośrednie zagrożenie

- **Art. 362. 1. Jeżeli podmiot korzystający ze środowiska negatywnie oddziałuje na środowisko, organ ochrony środowiska może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek:**
  - 1) ograniczenia oddziaływania na środowisko i jego zagrożenia;
  - 2) przywrócenia środowiska do stanu właściwego.
- **2. W decyzji, o której mowa w ust. 1, organ ochrony środowiska może określić:**
  - 1) zakres ograniczenia oddziaływania na środowisko lub stan, do jakiego ma zostać przywrócone środowisko;
    - 1a) czynności zmierzające do ograniczenia oddziaływania na środowisko lub przywrócenia środowiska do stanu właściwego;
  - 2) termin wykonania obowiązku.

Związek z oddziaływaniem a nie jego skutkiem

Działalność inna niż stwarzająca ryzyko szkody w środowisku

Działania naprawcze a usuwanie poważnej awarii

Art. 260. 1. POŚ W celu zapobiegania, zwalczania i ograniczania skutków awarii przemysłowej opracowuje się wewnętrzny i zewnętrzny plan operacyjno-ratowniczy.

2. Plany operacyjno-ratownicze zawierają w szczególności:

1) zakładane działania służące ograniczeniu skutków awarii przemysłowej dla ludzi i środowiska;

2) propozycje metod i środków służących ochronie ludzi i środowiska przed skutkami awarii przemysłowej;

3) informację o występujących zagrożeniach, podjętych środkach zapobiegawczych i o działaniach, które będą podjęte w przypadku wystąpienia awarii przemysłowej, przedstawianą społeczeństwu i właściwym organom Państwowej Straży Pożarnej, wojewodzie, wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska, staroście, wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta;

4) wskazanie sposobów usunięcia skutków awarii przemysłowej i przywrócenia środowiska do stanu poprzedniego, a w przypadku gdy nie jest to możliwe - określenie zabiegów, których celem jest rekultywacja;

5) wskazanie sposobów zapobiegania transgranicznym skutkom awarii przemysłowej.

REMEDIACJA

Działania zapobiegawcze

- **działania podejmowane w związku ze zdarzeniem, działaniem lub zaniechaniem powodującym bezpośrednio zagrożenie szkodą w środowisku,
[= wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia szkody w środowisku w dającej się przewidzieć przyszłości]**
- **w celu zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia szkody, w szczególności wyeliminowanie lub ograniczenie emisji;**

Działania naprawcze

- **wszelkie działania,**
- **w tym działania ograniczające lub tymczasowe,**
- **podejmowane w celu naprawy lub zastąpienia w równoważny sposób elementów przyrodniczych lub ich funkcji, które uległy szkodzie, w szczególności oczyszczanie gleby i wody, przywracanie naturalnego ukształtowania terenu, zalesianie, zadrzewianie lub tworzenie skupień roślinności, reintrodukcję zniszczonych gatunków, prowadzące do usunięcia zagrożenia dla zdrowia ludzi oraz przywracania równowagi przyrodniczej i walorów krajobrazowych na danym terenie;**

Działania ratownicze

- **Brak definicji legalnej**
- **Nie są objęte obowiązkiem uzgadniania z organem ochrony środowiska warunków ich przeprowadzenia**
- **Nie są objęte decyzją nt. zakresu udostępnienia powierzchni ziemi przez władającego powierzchnią ziemi oraz zakresu i sposobu przeprowadzenia działań zapobiegawczych lub naprawczych oraz terminu ich rozpoczęcia i zakończenia**

RODZAJE DZIAŁAŃ NAPRAWCZYCH

- **Podstawowe** = cel: przywrócenie stanu początkowego
- **Uzupełniające** = cel: przywrócenie stanu podobnego do stanu początkowego albo odbudowa utraconych elementów przyrodniczych lub ich funkcji w innym miejscu
- **Kompensacyjne** = w przypadku wystąpienia strat | przejściowych

Zastępcze wykonanie działań zapobiegawczych i naprawczych

Art. 16. Organ ochrony środowiska podejmuje działania zapobiegawcze lub naprawcze, jeżeli:

- **1) podmiot korzystający ze środowiska nie może zostać zidentyfikowany lub nie można wszcząć wobec niego postępowania egzekucyjnego, lub egzekucja okazała się bezskuteczna;**
- **2) z uwagi na zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi lub możliwość zaistnienia nieodwracalnych szkód w środowisku jest konieczne natychmiastowe podjęcie tych działań.**

Dziękuję za uwagę

www.kpcic.gdynia.pl

